

Inspectieresultaten Pilot leeftijdsgrenscontrole bij aflevering van alcoholhoudende dranken bij online verkoop

Mei 2024

In het kort

Per 1 juli 2021 is de herziene Alcoholwet van kracht. Deze wet draagt bij aan de doelstelling uit het Nationaal Preventieakkoord om voor 2040 het problematisch alcoholgebruik in Nederland terug te dringen, en in het bijzonder het alcoholgebruik door jongeren. In de wet is een leeftijdsgrens van 18 jaar opgenomen voor het kopen van alcohol. Daarom moet de verkoper de leeftijd van de klant controleren. Ook bij de online verkoop en verkoop op afstand moet de leeftijd worden gecontroleerd. Daarvoor gelden specifieke regels.

Via het internet is het mogelijk om alcoholhoudende drank online te bestellen. De verkopers bieden dit aan via hun eigen website of via een platform. Onder andere supermarkten en slijters met een webshop, webwinkels, bierkoeriers, flietsbezorgers en online eetbezorgdiensten zijn voorbeelden van deze verkooppunten. Het is voor deze online verkopers verplicht om een werkwijze te hebben en te hanteren. In deze werkwijze - de geborgde werkwijze - is onder andere beschreven hoe zij voorkomen dat alcoholhoudende drank aan minderjarigen wordt afgeleverd. Daarnaast is de verkoper van de alcoholhoudende drank verantwoordelijk dat de bezorger of het personeel van het afhaalpunt van een bestelling de leeftijd van de klant bij iedere bezorging controleert.

Bij de online verkoop van alcoholhoudende dranken inspecteerde de NVWA tot op heden enkel of verkopers online een leeftijdsvraag hanteerden en beschikten over een geborgde werkwijze. Het controleren van de naleving van de leeftijdsgrens bij de aflevering was niet mogelijk vanwege het ontbreken van niet naar de NVWA of inspecteur herleidbare betaalkaarten en bezorgadressen. Binnen een pilot is een nieuwe inspectiemethodiek toegepast waarbij deze punten zijn ondervangen. Daardoor kan nu ook op de naleving van de leeftijdsgrens bij de aflevering van alcoholhoudende drank bij online verkoop worden geïnspecteerd. En of er daadwerkelijk geen alcoholhoudende drank aan minderjarige jongeren wordt afgeleverd. Deze methodiek is tijdrovend. Eerst moet de geborgde werkwijze worden opgevraagd en beoordeeld alvorens de leeftijdscontrole bij aflevering kan worden geïnspecteerd waarbij op locatie op de levering van de alcoholhoudende drank moet worden gewacht. In dit document worden de inspectieresultaten van deze nieuwe methode beschreven.

Inspectiemethode

Voorafgaand aan de leeftijdscontrole bij aflevering wordt door een inspecteur de geborgde werkwijze van de verkopende partij opgevraagd en beoordeeld. Indien deze niet voldoet, wordt opgetreden en volgt een herinspectie op dit onderdeel. Pas wanneer de geborgde werkwijze voldoet, wordt door de inspecteur een online bestelling gedaan met een anonieme betaalkaart die niet naar de NVWA of inspecteur is te herleiden. Voor de bezorging wordt een niet naar de NVWA of inspecteur te herleiden gehuurde locatie gebruikt. Voor het in ontvangst nemen van de bestelling wordt vervolgens een 17-jarige testkoper ingezet die in opdracht van de NVWA en onder begeleiding van de inspecteur de alcoholhoudende drank probeert aan te nemen. De inspecteur observeert de aflevering en neemt waar of de bezorger de leeftijd van de testkoper controleert en of de bezorger dan (niet) overgaat tot het afleveren van de alcoholhoudende drank. De inspecteur koppelt de uitkomst van de inspectie altijd terug aan de online verkoper. Wanneer alcoholhoudende drank aan de testkoper wordt bezorgd, wordt door de inspecteur opgetreden. Bij deze verkopers wordt, al dan niet met een andere bezorglocatie, een herinspectie uitgevoerd.

Resultaten

In een pilot van februari tot en met mei 2024 is de nieuwe inspectiemethodiek getest. Bij 53 verkopers van alcoholhoudende drank in de stad Utrecht is de geborgde werkwijze opgevraagd¹. Bij het opvragen van de geborgde werkwijze bleek dat 38 van de 53 (72%) verkopers geen correcte geborgde werkwijze hadden. Bij deze 38 verkopers heeft de NVWA actie ondernomen. Vervolgens hebben 23 verkopers aangegeven ervoor te kiezen om te stoppen met de online verkoop van alcoholhoudende drank. Het merendeel verklaarde niet bekend te zijn met de regels van de geborgde werkwijze en gaven aan dat voor hen het kunnen verkopen van alcoholhoudende drank niet opweegt tegen de inspanningen om een geborgde werkwijze op te stellen en te hanteren. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om een snackbar die bij een bestelling ook een blikje bier verkoopt. Na de herinspecties bleken de geborgde werkwijzen te voldoen van de verkopers die alcoholhoudende drank bleven verkopen. Vervolgens is bij 20 verkopers een bestelling met alcoholhoudende drank gedaan om na te gaan of de verkoper zorgt dat de geborgde werkwijze wordt gehanteerd en geen alcoholhoudende drank aan minderjarigen wordt afgeleverd. Hierbij zijn tijdelijk verschillende locaties in de stad Utrecht gehoord.

Bij de bezorging van de alcoholhoudende drank hielden 6 verkopers zich aan hun geborgde werkwijze en werd geen alcoholhoudende drank aan de 17-jarige testkoper afgeleverd. De andere 14 (70%) verkopers hielden zich niet aan de geborgde werkwijze. Zij controleerden de leeftijd bij de aflevering niet of niet correct en leverden de alcoholhoudende drank aan de testkoper af. Hierbij is opgetreden met een boete. Nadat de overtreding aan de verkopers was teruggekoppeld, is op een later moment een herinspectie uitgevoerd. Daarbij is nogmaals alcoholhoudende drank besteld en de aflevering geïnspecteerd. Bij deze 14 herinspecties bleken 7 (50%) bedrijven opnieuw een overtreding te begaan en de alcoholhoudende drank aan de testkoper af te leveren. Deze bedrijven hebben ook een boete ontvangen. De boete per geconstateerde overtreding bedraagt 1.565 euro en voor bedrijven met 50 of meer medewerkers 3.135 euro. Als binnen een jaar bij een herinspectie opnieuw een overtreding wordt geconstateerd kunnen de boetes met 50% worden verhoogd.

Tabel 1 Uitgevoerde inspecties in februari tot en met mei 2024

	Aantal inspecties geborgde werkwijze	Aantal overtredingen	Aantal inspecties controle leeftijd bij aflevering	Aantal overtredingen	Aantal herinspecties controles leeftijd bij aflevering	Aantal overtredingen
Supermarkt/ levensmiddelenwinkel	16	10	9	5	5	3
Flitsbezorgdienst	3	2	3	2	2	2
Horeca	34	26	8	7	7	2
Totaal	53	38 (72%)	20	14 (70%)	14	7 (50%)

Overtredingen

Van alle 53 geïnspecteerde verkopers van alcoholhoudende dranken is bij 38 (72%) opgetreden voor het niet hebben van een correcte geborgde werkwijze of het niet hanteren van de geborgde werkwijze bij aflevering van de alcoholhoudende drank. Bij de herinspecties op het hanteren van de geborgde werkwijze bleken 7 (50%) verkopers wederom niet te voldoen.

¹ Bij 7 verkopers van alcoholhoudende drank was het opvragen van de geborgde werkwijze in gang gezet vóór de start van de pilotfase.

Vervolgaanpak

De pilot toont aan dat de nieuwe inspectiemethode succesvol, maar tijdrovend, is voor het controleren van de naleving van de leeftijdsgrenscontrole bij de aflevering van online aangekochte alcoholhoudende dranken.

De inspectieresultaten van deze pilot laten zien dat de meerderheid van de geïnspecteerde online verkopers van alcoholhoudende drank de leeftijdsgrens nog overtreedt. De verkopers hebben geen correcte geborgde werkwijze of deze wordt niet correct toegepast. Hierdoor worden alcoholhoudende dranken aan minderjarigen afgeleverd.

Het is zorgwekkend dat jongeren nog online relatief eenvoudig alcoholhoudende drank kunnen kopen. De NVWA zal deze inspectiemethodiek binnen het toezicht risicogericht en steekproefsgewijs blijven toepassen met als doel de naleving van de leeftijdsgrens bij online verkoop van alcohol te verbeteren. De NVWA blijft daarnaast in de toekomst inzetten op het bekendheid geven aan de regels.

Tot slot is het van belang dat de aangekondigde verplichtingen voor een leeftijdsverificatiesysteem in de Alcoholwet worden opgenomen. Waardoor online verkopers in de toekomst ook op het moment van aankoop de leeftijd van de koper moeten controleren én verifiëren. Zodat jongeren zelf geen alcoholhoudende drank meer online en op afstand kunnen bestellen.